

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE

LEI 350.000.000

SUCURSALA CLUJ

SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77.000.000

7

SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Efectuază
avantajos
orișice ala-
ceri bancare

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60.000.000 // Rezerve Lei 50.000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA CENTRALĂ

Secția de
cereale - Secția
de coloniale - Fab-
rică de surrogat de cafea
„Centrala” - Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50.000.000

Fonduri: Lei 20.000.000

Legături directe cu America!

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată
în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta.

Sucursale: Arad, Brașov, Oradea,
Sibiu, Târgu-Mureș, Turda.

Industria Sârmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefan: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

**Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată**

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărui lună afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
Advocați	500 Lei pe 1 an	
Magistrați	400 Lei pe 1 an	
Un număr simplu	30 Lei	
Un număr dublu	35 Lei	
Un număr vechi	40 Lei	

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Strada Iuliu
Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adă. Telefon 630

Comemorarea realipirei Dobrogei

1878—1928

S'au împlinit cincizeci de ani dela realipire. S'au preamărit memoria celor ce au muncit, bine meritând de la patrie.

In această jumătate de veac, pământul scaldat de vechiul Pont Euxin, unde inceputul istoriei noastre a făcut odinioară un trecător popas, a ajuns să se confunde cu restul și să primească înrudirea desăvârșită cu patrimoniul ancestral.

După primele clipe de protestare, regatul proaspăt încheiat a înțeles rostul Dobrogei și a căutat s'o încetățenească definitiv la noi. Sub domnia chibzuită și metodică a regelui Carol s'a urmat zeci de ani opera de consolidare ca și sub a gloriosului Ferdinand I. Teritoriul alipit a cunoscut primele noastre eforturi de expansiune colonială. România i-a dat Dobrogei de odată cu inovațiile unui progres cultural și un alt aspect de rasă. Au răsarit orașe moderne pe ruinele bordeielor turcești și ce e mai important, mocanii noștri s'au ivit pe câmpiile mănoase, ca posturile avansate ale unei biruinți active.

Astfel, în cincizeci de ani s'a plămădit o țară nouă, nu din dania congresului dela Berlin, ci din munca Românească.

De acea Dobrogea, dată nouă de noi înși-ne, va rămâne Dobrogea Noastră.

Slăvire memoriei glorioșilor noștri regi și sfințitorilor ce i-au ajutat. Trăiască România mare, să ne Trăiască Regele Mihai I nădejdea românismului în viitor.

„Ardealul Juridic“

**Art. 71 din legea pentru
Curtea de Casație și Justiție.
Suspendarea execuțiunii
hotărîrilor cari prevăd con-
damnațiuni în bani**

În Ardealul Juridic Nr. 17—18 din 1—15 Octombrie 1928, s'a publicat decizia Nr. C. 164/1928 a Curții de Apel Oradea S. II, cu o notă de dl dr. Romul Pop avocat din Oradea, care nu aprobă soluțiunea Curții de Apel.

Înainte de a analiza deciziunea Curții și nota ce o însoțește, să vedem ce a urmărit legiuitorul prin art. 71? Care e scopul legii? Scopul este, ca în cazul când cel obligat prin hotărîre, a făcut recurs și a cerut suspendarea executărei, să nu se facă executarea, căci în multe cazuri s'ar putea întâmpla să câștige în urma recursului, dar fiind făcută executarea și creditorul — cel care executare — nefiind solvabil, să nu poată să-și mai recâștige ceea ce a pierdut prin executare.

Pe de altă parte însă, pentru ca recursul să nu devină un mijloc de șicanare prin care să se întârzie executarea hotărîrei și ajungerea celui ce a câștigat în drepturile sale; s'a prevăzut ca cel care face recursul să depună sau să asigure valoarea corespunzătoare.

Și astfel nu se vor face recursuri hazarde și chiar dacă s'ar face, celor care a câștigat procesul își are asigurate drepturile sale.

Prin urmare dacă avem în vedere scopul legiuitorului, — presupunând că redactarea acestui de articol de lege n'ar fi clară, ceea ce nu e cazul — soluția într'o cerere de suspendare când e vorba de o sumă de bani, nu poate fi decât cea dată de Curtea de Apel din Oradea.

Acea Curte a aplicat legea, nu a interpretat-o.

Spun aceasta fiindcă art. 71 din legea e așa de clar, încât nu poate fi decât aplicat; n'are nevoie de interpretare.

Interpretare au căutat să-i dea Curțile de Apel din Cluj și Timișoara și de aceea au dat soluțiuni greșite după părerea mea.

Care e cazul judecat și soluționat de Curtea de Apel Oradea?

Societatea Vulturul Negru și Arborele Verde făcând recurs contra deciziunii Curții de Apel Nr. 117 din 8 Mai 1928 prin care era obligată a plăti reclamantului Samuel Weisz o sumă de bani, a cerut suspendarea executărei în baza art. 71 din legea pentru organizarea Inaltei Curți de Casație, depunând suma

de bani. Curtea a suspendat executarea făcând o bună și justă aplicare a legii.

Reprezentantul intimatului, adecă adnotatorul deciziunii a susținut înaintea Curții că suspendarea executărei e inadmisibilă într'ucât e vorba de o condamnățiune în bani, zicând că ultimul aliniat, al art. 71 lămurind principiul din primul aliniat stabilește că pentru a admite suspendarea executărei trebuie să nu fie vorba de o condamnățiune în bani; căci legiuitorul a scos în mod expres din rândul hotărîrilor a căror executare se poate suspenda, pe acelea cari cuprind condamnățiune în bani.

În sprijinul acestei păreri, în nota ce face la deciziunea Curții de Apel Oradea, aduce deciziunea Curții de Apel Cluj S. II și deciziunea Curții de Apel Timișoara S. I, cari au respins cererile de suspendarea executării deciziunilor cari cuprindeau condamnățiune în bani din următoarele motive:

„Într'adevăr examinând susnumitul text de lege (art. 71) vedem că legiuitorul în aliniatul prim a prevăzut un principiu general anunțat astfel, din care rezultă că partea poate prin asigurarea sau depunerea valorii corespunzătoare să ceară suspendarea executării hotărîrilor definitive, în contra cărora s'a înaintat recurs în Casație.

Acelaș articol în aliniatul 2, în prima propozițiune legiuitorul admite suspendarea și fără asigurare pentru hotărîrile privitoare la strămutarea de hotare și desființarea de construcții.

În fine în propozițiunea a doua a aliniatului 2 din acelaș articol, se prevede dreptul pentru partea potrivnică a cere suspendarea cu cauțiune pentru hotărîrile arătate acolo; afară de acelea cari prevăd o condamnățiune în bani, pentru care legiuitorul a înțeles a face excepțiune, întrucât în mod expres prin amintitul aliniat le-a scos din rândul hotărîrilor cari se pot suspenda pe baza de cauțiune.

Așa dar fără îndoială acest text de lege exclude dela posibilitatea suspendării executării sentințelor rămase definitive pe acelea în care se prevăd condamnățiuni în bani.“

Aceste interpretări sunt greșite, fiindcă prin ele se ajunge la rezultatul că primul aliniat al art. 71 n'are aplicațiune practică.

În adevăr, când e vorba de strămutare de hotare și desființare de construcțiuni se aplică prima parte a aliniatului 2, când e vorba de revendicare, de posesie și orice altă

afacere în care nu e o condamnățiune în bani se aplică partea a doua a alineatului 2, prin fixarea unei cauțiuni; iar hotărârile cari prevăd condamnățiuni în bani fiind excluse dela suspendarea executării conform părerii dlui. adnotator sprijinită pe cele două deciziuni, în ce caz se aplică primul alineat al art. 71?

După aceasta interpretare n'ar avea aplicare, ar fi superfluu? Nu, căci nu e cuprins în celelalte aliniat. Ar fi scris printr'o scăpare din vedere a legiuitorului? Nu. Și voi demonstra că e prevăzut tocmai pentru cazurile când e vorba de o condamnățiune în bani, sau obiecte evaluate în bani.

Reaua interpretare în privința suspendării hotărârilor ce conțin condamnățiune în bani, provine din greșită înțelegere a părții a doua din alineatul 2.

De aceea să analizăm argumentarea Curților Cluj și Timișoara în privința aceasta, sublinierea e făcută de noi: „În fine în propozițiunea a doua a alineatului 2 din acelaș articol, se prevede dreptul pentru partea potrivnică a cere suspendarea cu cauțiune pentru hotărârile arătate acolo, *afară de acelea cari prevăd o condamnățiune în bani, pentru care legiuitorul a înțeles a face excepțiune, întrucât în mod expres prin amintitul alineat le-a scos din rândul hotărârilor cari se pot suspenda în bază de cauțiune.*“

Perfectă întemeiată este această argumentare, fiindcă reproduce chiar textul legii; că hotărârile cari prevăd condamnățiuni în bani, sunt scoase din rândul celor ce se pot suspenda pe bază de cauțiune. Da, suntem de aceeași părere. Este prevăzut în mod expres aceasta de lege.

Dar unde prevede legea, că acest fel de hotărâri sunt exceptate cu totul dela suspendare executării, care nu se poate admite nici într'un mod? Nicăeri. Cum motivează Curțile Cluj și Timișoara? „Pentru care legiuitorul a înțeles a face excepțiune“, cum se vede nu o afirmațiune sigură, bazată pe textul legii, ci o explicare, o căutare a intențiunei legiuitorului ce a înțeles prin cuvintele: „orice altă afacere unde nu e vorba de o condamnățiune în bani“ însă pe nimic sprijinită această explicațiune; căci urmarea motivării: „întrucât în mod expres prin amintitul alineat le-a scos din rândul hotărârilor, cari se pot suspenda în bază de cauțiune“ este perfect legală, dar nu spune că le exceptează cu totul dela suspendarea executării, ci le exceptează dintre cele

la care suspendarea se face pe cauțiune. Și asta este cu totul altceva fiindcă legea prevede diferite feluri de suspendări: cu depunerea valorii corespunzătoare, fără depunerea valorii procesului și cu cauțiune.

Din cele expuse până aci, rezultă că textul art. 71 al. 2 partea II e foarte clar, excluzând suspendarea acestor feluri de hotărâri dintre acelea, pentru cari se dau cauțiune, dar nu prevede că sunt cu totul excluse de la suspendarea executării.

În această privință, a excluderei totale dela suspendarea executării și Curțile Cluj și Timișoara își bazează deciziunile pe o părere „că legiuitorul a înțeles“ dar când e vorba să motiveze această părere, să arate din ce au tras această concluziune, spun: „le-a scos din rândul hotărârilor cari se pot suspenda în baza de cauțiune“.

Sigur că le-a scos din rândul acestora fiindcă legea e categorică.

Dar nu aceasta e chestiunea. Chestiunea este dacă se pot suspenda când se depune sau asigură valoarea corespunzătoare, nu cauțiune; și în această privință nu vedem nimic în motivarea Curților amintite decât: „în mod expres prin amintitul alineat le-a scos din rândul hotărârilor cari se pot suspenda în bază de cauțiune“. Am insistat asupra acestei părți de motivare și am reprodus-o de mai multe ori, fiindcă aci este toată greșala interpretării, căci a aplicat hotărârilor cari prevăd condamnățiuni în bani, partea a II-a alineatului 2 care se referă la procese de revendicare, posesie, unde trebuie să se dea cauțiune, dintre care le-a scos chiar legea, cum de altfel motivează și Curțile.

Așa dar, aceste feluri de hotărâri sunt exceptate dintre cele prevăzute de partea doua a alineatului 2, de asemenea nu pot fi cuprinse nici în partea primă a acestui alineat, căci sunt enumerate cazurile când suspendarea se face și fără asigurarea sau depunerea valorii procesului.

Dar nu li se aplică nici primul alineat? Legea nu o spune.

Nu numai că nu o spune, însă nici n'are rost acest alineat dacă nu s'ar aplica la hotărârile ce prevăd condamnățiuni în bani.

Nu exista decăderi de drepturi fără texte precise de lege. Și când legea zice: „se poate suspenda prin asigurarea sau depunerea valorii corespunzătoare“ cel condamnat la plata unei sume de bani, e în drept să ceară sus-

pendarea depunând suma, și tribunalul sau Curtea nu va putea respinge suspendarea pe motivul că legea exceptează aceste hotărâri dintre cele prevăzute în partea II-a al. 2, adică suspendare cu cauțiune, căci suspendarea e cerută în baza primului aliniat prin asigurarea sumei. Acest prim aliniat nu numai că nu ridică dreptul de suspendare, dar chiar îl prevede subordonându-l depunerii valorii.

Primul aliniat prevede tocmai cazurile hotărârilor cari condamnă la o sumă de bani și de aceea aliniatul 2 partea II exceptează aceste hotărâri dintre cele a căror executare se suspendă prin dare de cauțiune, căci la acestea trebuie să se asigure sau depună valoarea corespunzătoare conform primului aliniat.

Am fi dorit ca motivarea să fie făcută prin interpretarea acestui aliniat, nu prin aplicarea aceleia care exclude asemenea hotărâri.

A încercat dl Pop să argumenteze că primul aliniat nu se aplică la hotărârile ce prevăd condamnări în bani, ci la posesie; dar argumentarea sa nu este slabă ci totalmente greșită.

Dl Pop zice: din cuvintele „valorii corespunzătoare” se poate concluda că legiuitorul s'a gândit la suspendarea numai a acelor hotărâri, în care este vorba de posesie etc. a cărei „valoare corespunzătoare” va trebui fixată; dar în niciun caz nu la deciziuni, în cari este vorba de condamnări în bani, fiindcă atunci în aliniatul II al art. 71 din legea Curții de Casație s'ar fi indicat pe lângă cuvintele „valorii corespunzătoare” și cuvintele „sau pe lângă depunerea sumei adjudecate”.

Afirmarea că „valoarea corespunzătoare” se referă la posesie e cu totul eronată fiindcă e în contradicție cu legea care prevede categoric că în asemenea materie, suspendarea se va putea încuviința cu cauțiune apreciată de instanță.

Și cred că nu se va susține că valoare corespunzătoare și cauțiune e tot una.

Nu era nevoie să se mai adauge cuvintele „sau pe lângă depunerea sumei adjudecate” căci „valoarea corespunzătoare” cuprinde în sine cuvintele „suma adjudecată” având un înțeles mai larg, putându-se depune sau suma în numerar sau rente de stat în valoare corespunzătoare.

Asupra ultimului argument al dlui dr. Romul Pop că suspendarea executării este

contrară deciziei principiară adusă în secțiuni unite de către Curia maghiară sub Nr. XVI în anul 1906 care a hotărât că în materie de plată a rentelor lunare, execuțiunea nu poate fi suspendată, deși ese din cadrul articolului de față, totuși am de făcut următoarea observațiune:

Curia maghiară când a hotărât la 1906, a avut în vedere legile maghiare de atunci, iar Curtea de Apel Oradea când a hotărât în anul 1928, a avut în vedere legea română pentru Curtea de Casație și Justiție din 1925 care nu face deosebire dacă suma datorată, e din rente sau din altceva ci pune numai obligațiunea de a depune sau asigura valoarea corespunzătoare.

Oricât de juridică și de decisivă o fi fost pecizia principiară a Curiei maghiare la aplicarea legilor în vederea cărora s'a dat; totuși este mărginită la legile existente în momentul pronunțării, a căror aplicare căuta s'o explice; nu putem pretinde însă ca să dea directive de aplicare unei legi care s'a pus în aplicare cu 19 ani mai târziu.

Gh. Bonteanu,
primpreședinte trib. Sălaj.

Notă. Când am scris articolul, n'am avut „Revista Juridică” ca să pot vedea motivarea Curților de Apel Cluj și Timișoara, așa că întreaga argumentare am făcut-o având în vedere motivarea reprodușă în nota ce însoțește decizia Nr. C. 164/928 a Curții de Apel Oradea.

Mai târziu, după ce am trimis articolul, citind „Jurisprudența” Nr. 3 din Ianuarie 1928, am găsit deciziunea Nr. C. II. 907/20/926 a Curții de Apel Cluj S. II, care are aceiași motivare ca cea reprodușă în „notă” — așa că, scot că la această se referă — însă concluzia este cu totul contrară celor susținute de adnotator căci Curtea zice: „Curtea a trebuit să răspingă ca inadmisibilă în drept cerererea A. L. întrucât nu a și consemnat sumele de mai sus.

Prin urmare și Curtea de Apel Cluj a respins cererea pentru că nu a și consemnat sumele, deci nu pentru că legea exclude dela suspendarea executării hotărârile ce prevăd condamnări în bani.

Așa că indiferent de motivare, concluziunea Curții Cluj este tot în sensul celor susținute de mine.

Gh. B.

Chestiunea substituției fideicomisare

Domnul Albert Kovacsy tratând¹⁾ această chestiune pune mai multe întrebări, constatând că „este greu, foarte greu de a răspunde la aceste întrebări“.

El Kovacsy vede un „haos“ în urma faptului, că după părerea sa, eredele fideicomisar are un drept câștigat chiar și înainte de delațiune și, prin urmare, nu putem da legii din 1926²⁾ o interpretare, care să nimicească drepturi câștigate.

Dar nici vorbă nu poate fi ca eredele fideicomisar să aibă, pur și simplu în baza unei numiri făcute prin testament, un drept câștigat.

Eretele fideicomisar n'are nici un drept, cât timp trăiește testatorul. Deși art. 536 declară în mod expres că moștenitorul prezumtiv nu a dobândit încă nici un drept înaintea morții decedatului și prin urmare, dat fiind cuvântul legii, orice discuție este de prisos, totuși nu va strica o scurtă examinare a chestiunii.

Un drept există numai, dacă există și obligațiune. Aceste două noțiuni sunt corelative: una nu poate exista fără cealaltă. Dar ce obligațiune ar exista paralel cu „dreptul“ eredelui prezumtiv? Obligațiunea testatorului să-i recunoască această calitate? Dar testatorul

este liber să facă oricând un testament nou și să desființeze substituțiunea. Deci, față de testator n'are nici un drept. Față de eredele fiduciar? Dar acesta n'are nici el drepturi și obligațiuni în viața testatorului. Față de terții? Nu este nici un raport de drept. Există vre-o stăpânire asupra unui lucru? Nu, dar atunci ce drept are moștenitorul prezumtiv.

Este adevărat că legile (d. e. proc. succ) vorbesc de un „drept de postereditare“. În această expresie este proiectată pe timpul viitor când, după delațiune, eredele prezumtiv va dobândi în adevăr un drept.

Se schimbă situația, când testatorul moare.

După delațiune, eredele fiduciar va primi succesiunea cu drept de proprietate țărnut, cu drepturile și îndatoririle uzufructuarului. (art. 613 C. C. A.) Adică, va fi proprietar, dar regulile referitoare la uzufuct i se vor aplica întru cât nu sunt în contradicție cu calitatea sa de proprietar. Nu dispune de substanța averii (excepții: § 510 și fideicomisum eius quod supererit), este dator a tolera noțarea dreptului de postereditare. Eredele fideicomisar are deci o situație care, deși nu este transmisibilă (§ 703), totuși îi asigură anumite drepturi față de eredele fiduciar care la rândul său, este în obligațiune față de el. Deci, în acest stadiu, există un drept al eredelui fideicomisar. El poate să înstrăineze succesiunea sperată (§ 1278, comparat cu § 879

I. Haosul în chestiunea de postereditare

Legea publicată în No. 73 dela 29 Martie 1926 al Monitorului Oficial, scoate din vigoare dispozițiunile cuprinse în art. 608—646 din codul civil austriac referitoare la substituțiunile fideicomisare sau postereditare.

Aceste dispozițiuni au fost abrogate pur și simplu, fără oarecare măsuri tranzitorii, în urma cărui fapt în chestiunile juridice reglementate de articolele abrogate a rămas o stare haotică.

Se vor porni sute și sute de procese și vom avea prilejul să asistăm la judecăți cu totul opuse în materie.

În lipsa unor dispozițiuni tranzitorii, nimeni nu poate afirma cu precizie, ce să se întâmple în cazurile când defunctul, printr'un testamen, făcut încă înainte de intrarea în vigoare a legii, uzând de dreptul său asigurat prin lege, a numit un posterede, dar moștenirea se deschide numai acum după intrarea în vigoare a legii? Poate primi sau nu posteredele averea ce astfel i s'a asigurat?

Ce este de făcut atunci, când testamentul comun și reciproc al soților conjugați, cuprinde dispoziții de substituțiune fideicomisară, și unul dintre soții testatorului a decedat cu ani înainte de legii menționate? Pentru că — după cum se știe, — prin acceptarea testamentului, soțul supraviețuitor se consideră a fi renunțat la dreptul său de a putea dispune în mod liber asupra averii moștenite. Și care este situația de drept a postereditatului în acel testament trecut deja în executare? Pierd acești postereditați drepturile lor câștigate de jure?

Prin ștergerea dreptului de postereditare, s'a confiscat oare acest drept câștigat chiar și atunci când el a fost asigurat și prin înțabularea în cartea funduară și prin urmare a devenit un drept real?

Dacă nu mai există drept de postereditare, pe ce titlu de drept va fi predat acel imobil lăsamântar, asupra căruia s'a fost asigurat chiar și prin înțabularea în cartea funduară în favorul terței persoane acel drept, iar succesiunea însăși se deschide astăzi, când prevederile codului civil austriac în vigoare azi pe teritoriul Ardealului, au fost simplaminte

pct. 4 admite acesta, căci decuiusul eredului fideicomisar nu este eredele fiduciar care trăiește, și testatorul care murise), creditorii săi pot să sechestreze averea sa viitoare în anumite condițiuni.

Adică, în adevăr, erezii fideicomisari au pierdut prin legea din 1926 un drept adevărat, dacă delațiunea (moartea testatorului) a avut loc înaintea de promulgarea legii.

Însă desființarea substituțiunii fideicomisare trebuie aplicată totuși și la acest caz.

Am expus motivele în lucrarea mea „Codul Civil Austriac” vol. II pag. 241—242. Nu încapă îndoială că legea voiește să suprimă principial această instituțiune. Nu o mai tolerează pentru considerente superioare. Este regulă generală, că atunci, când o lege nouă nimicește o instituțiune pentru motive înalte (morale, naționale), are efect și asupra drepturilor câștigate. Este evident, că legea nu tolerează ca după promulgare să se mai deschidă o succesiune pentru vreun erede fideicomisar.

Trebuie însă să facem o discuțiune.

Art. 608 C. C. A. înțelege prin substituțiune fideicomisară nu numai cazul când averea trece după moartea eredelui fiduciar asupra eredelui fideicomisar, ci și cazul când această trecere a averii are loc în viața eredelui fiduciar (d. e. „dacă moștenitoarea fiduciară se va mărita”). Ori, este cert, că desființarea substituțiunii fideicomisare nu se aplică la

abrogate?

Este greu, foarte greu de a răspunde la aceste întrebări!

După părerea mea va trebui să se facă deosebire după cum testatorul a decedat înainte sau după promulgarea legii. În cazurile din urmă substituții fideicomisari sau prosterezii nu vor putea valida acest drept în urma prezumpțiunii, (că testatorul a fost în măsură de a-și modifica testamentul), și dacă nu a făcut-o, se va considera că a renunțat la numirea posteredelui. Deci acest posterede nu va mai putea moșteni în puterea legii.

În fiecare caz însă, când testatorul a decedat înainte de ce legea ar fi fost promulgată, posteredele, având drepturi câștigate în baza dispozițiilor legale abrogate, nu poate fi deposedat de acest drept și în baza vechiului titlu de drept, trebuie se primească moștenirea destinată lui, chiar și atunci, dacă dreptul de postereditare n'a fost încă asigurat prin întăbulare în cartea funduară și dacă prin urmare acest drept al său nu s'a transformat încă într'un drept real,

acest din urmă caz. În lucrarea noastră C. C. A. vol. II. pag. 299—301 am expus, că toate cazurile în cari trecerea succesiunii asupra unui al doilea moștenitor sunt dispozițiuni condiționate și nu pot fi calificate ca substituțiuni. Am arătat că intenția legiuitorului era să suprimă libertatea testatorului de a determina în prealabil o serie de succesiuni, crearea unor pseudo fideicomise. Prin urmare, numai acele cazuri pot fi calificate substituțiuni, în cari succesiunea trece după moartea primului moștenitor asupra unui alt erede, desemnat de testator. În acest caz poate fi vorba de desemnarea unei serii de erezi, de conservarea averii pentru mai multe generațiuni, nu însă în cazul când primul moștenitor e dator a ceda altuia succesiunea în urma unei condițiuni rezolutori. În fine, am expus că aproape în toate cazurile când testatorul institue persoane cari trăesc în momentul testării, dispozițiunea având tărie ca simplă dispozițiune condiționată: practica judecătorească se va desvolta probabil în sensul, că numai atunci e vorba de substituțiune fideicomisară, când testatorul numește după eredele instituit persoane nenăscute încă.

Dacă jurisprudența va recunoaște aceste principii, problema drepturilor câștigate cade, căci persoane nenăscute nu pot avea drepturi. Însă, această problemă nu va fi gravă nici în cazul când jurisprudența va trece peste

Posteredele va putea primi deci fără piedecă moștenirea în toate acele cazuri, când succesiunea pentru proerede s'a deschis înainte de promulgarea legii.

Cred, că este o dispoziție ilegală, când unele autorități de carte funduară — și după cum am fost informat cazul s'a produs — la cererea proprietarului imobilului au dispus radiarea drepturilor de postereditare pe motiv, că acest drept a fost desființat printr'o dispozițiune legislativă.

Sunt chestiuni atât de importante acestea și cu urmări atât de grave, încât o urgentă amplificare și interpretare pe cale legislativă a dispozițiilor laconice din legea dela 27 Martie 1926, se impune.

2. Lege privitoare la desființarea instituțiunii fideicomiselor prevăzute de lege în vigoare în Transilvania și Bucovina. (Mon. Of. Nr. 73 din 29 Mart. 1926.)

Art. 1. Instituțiunea substituțiunilor fideicomisarii și a fideicomiselor prevăzute de lege în vigoare în Transilvania și Bucovina se desființează.

Actualii titulari ai averii fideicomisară devin

intențiile legiuitorului și va constata substituție fideicomisară și în cazuri când averea ar trece asupra unui alt moștenitor după moartea celui dintâiu.

Deși — după cum s'a văzut — moștenitorul prezumtiv are o anumită situație de drept, totuși suprimarea posibilității de a moșteni nu echivalează cu nimicirea unui drept câștigat. Dreptul său e foarte problematic: trebuie să supraviețuiască primului erede, trebuie ca averea să nu piară în mâinile acestuia etc. etc. Suprimarea unui astfel de drept problematic nu jignește principiile dreptului. Poate să fie o inechitate, dar nici decum nimicire de drepturi dobândite. Cazul nu se deosebește de ipoteza, că legislațiunea schimbă ordinea succesiunii legale, spre exemplu introduce succesiunea liniară. Nu încapă îndoială, că se va aplica legea nouă, dacă este în vigoare în momentul delațiunii. Totuși, dacă în locul rudelor laterale (legea veche) va moșteni soțul (legea nouă) și astfel rudele laterale pierd situația lor de mai înainte: cine poate vorbi de nimicire de drepturi câștigate? Este adevărat că situația acelor rude era mai puțin sigură, decât a eredelui fideicomisar după moartea testatorului, căci erau expuse și posibilității, că se va face testament. Dar acest plus de nesiguranță (care nici nu există în toate cazurile, spre exemplu, dacă decuiusul e linear etc.) nu schimbă situația juridică analogă.

Deci, răspunsul la întrebările puse de dl Kovacsy, ar fi după modesta mea părere:

proprietari în condițiunile dreptului comun.

Art. 2. Persoanele având vocațiune la succesiune după încetarea din viață a actualilor titulari ai averilor fideicomise vor avea asupra averii ce constituie fideicomisul drepturile recunoscute lor după dreptul comun.

Drepturile câștigate ale frașilor și surorilor actualilor titulari ai fideicomisului prevăzute actele constitutive de a primi rente viagere sau alte avantaje, rămân neatinse. Ele vor fi înscrise în registrele funciare ca sarcini după cererea celor în drept.

Art. 3. Pentru asigurarea plății rentei prevăzută la art. 2. partea interesată va putea cere, înăuntrul termenului de un întăbulare dreptului ai asupra imobilelor aparținând fideicomisului. Renta întăbulată va avea rang înaintea creditorilor ipotecari posteriori promulgării acestei legi.

Art. 4. Cealalți creditorii ai proprietarului fideicomisar au dreptul a cere și obține acoperirea creanței

1. Aproape toate substituțiunile, cari ar putea să fie calificate „fideicomisare“ sunt valabile, dacă toți erezii numiți de testator trăiau în momentul testării, căci în aceste cazuri substituțiunea există numai la aparență dispozițiunea testamentară fiind valabilă ca făcută cu termen sau condițiune.

2. Dacă aceeași concluzie nu se admite, totuși nu poate fi combătută aplicarea noui legi cu argumentul că nimicește drepturi câștigate, căci ridică numai o situație apărută de drept, dar nu anulează drepturi definitiv dobândite.

3. Notarea (nu întăbularea cum spune dl Kovacsy*) a dreptului de postereditare nu are nici o influență asupra existenței și neexistenței dreptului, fiind vorba de o notațiune pur declarativă și nu constitutivă (creatoare de drepturi).

4. În caz de testament comun și corespectiv nu este vorba de substituțiune fideicomisară, ci de moștenire directă. Pentru averea soțului supravieșuitor nici nu există erede fiduciar. Deci, noua lege nu împiedecă moștenitorul instituit pentru cazul morții ambilor soși, să între în succesiune. Când succesiunea se deschide cu moartea soțului supravieșuitor, el dobândește succesiunea ca erede direct (și nu fideicomisar) al acestuia. Nu importă, că soțul decedat mai întâiu îl numise erede fideicomisar, fiind indiferent, dacă aceeași dispozițiune este valabilă sau nevalabilă. În

* Cuvântul „întăbulare“ a fost trecut în articolul dlui Kovacsy din greșeală de corectare (nota red).

lor din averea fideicomisară după dispozițiunile dreptului comun.

Art. 5. Pentru operațiunea expropriării și împărțirii pământurilor aparținând fideicomiselor, desființarea acestora este considerată că a avut loc la data promulgării legilor agrare.

Art. 6. Se abrogă ori ce legi, ordonanță sau decrete aflate în vigoare cu privire la instituțiunile fideicomisare și anume: În Transilvania legea IX din 1687; legea L din 1723 § 3, partea I, al decretului No. 15742 din 9 Novembrie 1862; ordonanța Ministerului Justiției ungar din 7 Aprilie 1869; art. 608—646 din codul civil austriac și decretul aulic din 1844 iar în Bucovina titlul X, partea II din codul civil austriac, cuprinzând §§ 608—646.

Această lege s'a votat de Adunarea deputațiilor în ședința dela 26 Martie anul 1926 și s'a adoptat cu unanimitate de nouăzeci și șapte voturi.

orice caz este valabilă instituirea reciprocă a soților, și în orice caz este valabilă trecerea averii asupra soțului supraviețuitor, iar după moartea acestuia, când e vorba numai de averea lui, există numai un singur erede, numit de însuși soțul supraviețuitor și care a fost ab origine eredele direct (și nu fideicomisar) al acestuia. Faptul că-l numise și celalalt soț, nu alterează numirea sa făcută de către soțul supraviețuitor. Deci, va moșteni, chiar dacă instituirea făcută de soțul decedat mai întâiu se consideră că substituțiune fideicomisară.

Chestiunea dacă soțul supraviețuitor, care acceptase avantajele testamentului corespectiv, poate sau nu, să instituie alt erede, nu depinde de aplicarea legii noi. Soțul supraviețuitor nu poate schimba testamentul, pentru că testamentul corespectiv este un contract, prin care s'a obligat în mod definitiv și irevocabil. Inșă nici nu avem nevoie de această construcție fiind evident, că în astfel de cazuri nu este vorba de substituțiune fideicomisară. Intenția părților, decizivă la interpretarea testamentelor, este ca averea să treacă asupra acelei persoane a treia, dându-se soțului supraviețuitor situația uzufructuarului.

5. În toate cazurile, când testamentul poate avea tărie ca făcut cu termen sau condițiune, fără să se poată constata intenția testatorului de a determina ordinea succesiunii pentru mai multe generațiuni (de a crea un pseudo-fideicomis), dispozițiunile testamentare sunt valabile.

6. Radierea notațiunii dreptului de postereditare după simpla cerere a proprietarului, este justă. Un astfel de drept nu mai există Chestiunea, dacă instituirea persoanei a treia este sau nu valabilă (adică chestiunea, dacă există substituțiune fideicomisară sau numai testament făcut cu termen sau condițiune), nu poate fi soluționată decât de instanța judecătorească. După părerea mea însă, terțiul poate intenta proces în baza art. 130 proc. civ. (foarte problematic) și poate cere sechestrul.

7. Adevărata greutate, creată de noua lege nu o prezintă problema drepturilor dobândite (această parte a chestiunii e ușoară), ci distincțiunea dintre condițiune, și substituțiune, căci și substituțiunea fideicomisară este, propriu zis, moștenire condiționată. Inșă, această greutate nu putea fi rezolvată de către legiuitor, fiind vorba de intenția testatorului, rezervată interpretării judecătorești.

(Vezi și Revista Notarilor Publici Nr. 6 și 7 1928.

Ștefan Laday

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Tribunale

Dota și Valabilitatea Ordonanței 4420/918. Considerând, în drept, că soluțiunea litigiului dintre Niculae Morar junior și părinții săi depinde exclusiv de soluționarea chestiunii dacă înzestrările verbale sunt valabile față de dispozițiile ordonanței maghiare Nr. 4420/918;

Considerând că prin această ordonanță, menținută în vigoare prin Decretul I al Consiliului Dirigent, se impune redactarea în act scris a oricărui transmisiuni de imobile, chiar și a simplelor proiecte de transmisiune, spre a fi socotite valabile;

Că această regulă edictată prin ordonanța 4420—918 nu face distincție între titlurile în baza cărora se face transferarea imobilului (vanzare, donațiune, portaj, înzestrare, etc.), ci ocupându-se exclusiv de modalitatea transferării imobilelor impune fără nicio distincție cerința actului scris;

Considerând că încercarea pe care o face teza contrară de a excepta înzestrările dela cerința actului scris, încercare bazată pe ideea că în conformitate cu art 1221 c. c. a. părinții sunt obligați a-și înzestra copiii; iar aceștia îi pot constrânge prin justiție la îndeplinirea acestei obligațiuni, este neîntemeiată, o asemenea argumentare fiind neconcludentă;

Că, în adevăr, teza contrară face o inadmisibilă confuzie între drepturile reale și personale — între *jus in re* și *jus ad rem*;

Că este indiscutabil că art. 1221 c. c. a. nu acordă copilului decât un *jus ad rem*, el are dreptul de a cere să i se dea o înzestrare corespunzătoare, pe care în caz de refuz o fixează justiția după apreciere. într'o anumită valoare pecuniară; și dacă ar stabili-o în natură — ceea ce e foarte greu de admis — aceasta ar implica o transferare a proprietății dela părinți la copil, căci hotărârea într'un asemenea caz, dându-se în urma unei aprecieri de echitate iar nu ca recunoaștere a unui drept determinat, ar avea evident caracter atributiv;

Că art. 1221 c. c. a. un acordă copilului un *jus in re*, căci acesta înseamnă o putere directă și imediată asupra unui lucru corporeal determinat opozabilă *erga omnes* și o asemenea putere juridică nu se stabilește în favoarea îndreptățitului la înzestrare față de zestrea imobiliară decât prin mijlocirea unei convențiuni între el și părinții săi, sau, cel mult — și, repetăm, este juridicește foarte greu de admis — printr'o hotărâre judecătorească atributivă de drepturi;

Că, prin urmare, copilul neavând în baza art. 1221 c. c. a. un *jus in re* asupra zestrei ce i se cuvine, este evident că el nu poate deveni proprietar.

ral zestrei decât în urma unui transfer de proprietate dela părinți;

Că acest transfer de proprietate, realizat printr'o convenție, cade, ca oricare altul, sub imperiul ordonanței 4420/918 și deci nu e valabil decât dacă e cuprins într'un act scris;

Considerând de altfel că și scopul ordonanței 4420/918 exclude exceptarea înzestrărilor dela cerințele sale, căci prin această ordonanță s'a căutat să se împiedece transferarea ușuratecă și necugetată a imobilelor, iar la înzestrări aceste ușurinte și lipse de cugetare, departe de a lipsi, sunt de presupus în mai mare măsură, date fiind obicinuitele lăudăroșenii cari fac pe viitorii socrii să promită lucruri exagerate ce trec peste posibilitățile lor economice raționale;

Că față de aceste considerațiuni înzestrarea lui Niculae Morar junior în 1926 de către părinții săi este nevalabilă și în consecință a trebuit pe de o parte să fie admisă acțiunea acestora, proprietarii labulari, de a li se recunoaște dreptul de proprietate și a li se preda în posesiune imobilul din lilișiu iar pe de altă parte a trebuit respinsă acțiunea lui Morar Niculai junior de a i se preda act apt pentru intabulare asupra aceluiș imobil. (Trib. Târnava Mare, n. c. 691/927 jud. Broșțeanu.)

Curți de Apel

Partea vătămată și exercițiul acțiunii publice în fața instanțelor represive prin acțiune directă. Dacă dispozițiile art. 61 al. II pr. p. română are sau nu aplicare în Ardeal față cu dispozițiile art. 312 și 313 a legii de organizare judecătorească. Soluție negativă. Motive: Lezătul a dat în judecată penală pe inculpați, pentru faptele arătate în denunțul său adresat Primului Președinte al Tribunalului Cluj și înregistrat la 9 Iunie 1928 sub Nr. P. 3184/1928, cerând citarea lor la desbaterea directă în fața Tribunalului. Tribunalul prin deciziunea sa Nr. P. 908/2—928 la 11 Iunie 1928 a emis citații pentru desbatere principală directă la Tribunal pe ziua de 14 Iulie 1928.

Inculpații prin petiția lor înregistrată la 26 Iunie 1928 au cerut anularea citațiilor și trimiterea denunțului la Parchet spre cele legale, referindu-se la art. 313 din legea de organizarea judecătorească și la dispozițiile procedurii penale locale.

Tribunalul prin deciziunea sa din 28 Iunie 1928, dată cu majoritate, a respins cererile inculpaților, pe motivul, că în baza art. 312 și 313, din legea de organizarea judecătorească dispozițiile procedurii penale române cuprinse în Cap. V. din Cartea I, sunt extinse asupra teritoriilor alipite și astfel și dispozițiile art. 61 al. II din acelaș capitol, conform cărora partea vătămată se poate adresa direct la Tribunal în materie corecțională.

Contra acestei hotărâri inculpații au înaintat recurs, referindu-se la motivele arătate în petiția lor respinsă.

Asupra acestei recurs:

Văzând că art. 313 al legii pentru organizarea

judecătorească a extins asupra provinciilor alipite, din Codul român de procedură penală „dispozițiile relative la atribuțiunile judecătorilor de instrucție” și privitor la Tribunalele corecționale „dispozițiile privitoare la confirmarea și infirmarea mandatelor de arestare”.

Având în vedere, că deși dispozițiile al. II art. 61 din Pr. penală română se cuprind în Capitolul V. Cartea I, privitoare la „Judecători de instrucție”, totuși acestea nu sunt dispoziții relative la atribuțiunile judecătorilor de instrucțiune și nici relative la confirmarea și infirmarea mandatelor de arestare privind Tribunalele corecționale, ci se referă la judecarea directă în fața Tribunalului a plingerilor penale,

Având în vedere, că prin art. 312 al legii de organizare judecătorească, nu Capitolul V. Cartea I, privitoare la judecătorii de instrucție a fost extinsă în provinciile alipite, ci numai „dispozițiunile enumerate mai sus”; aceasta cu atât mai vârtos cu cât „art. 313 privitor la Tribunalele corecționale dispune expres, că procedura penală română se extinde numai în privința confirmării și infirmării mandatelor de arestare”.

Având deci în vedere, că în lipsa unui text categoric de a extinde și alte norme din procedura penală română, decât acele cuprinse și enumerate în articolul de unificare, alte dispoziții nu pot fi considerate ca extinse, ci în baza art. 137 din Constituția română urmează a se aplica, până la deplina lor unificare, dispozițiunile legiuirilor locale și astfel deci, în speță, dispozițiile procedurii penale ardelene.

Având în vedere, că în baza acestei procedurii denunțul vătămatului trebuia să se transpună parchetului pentru cercelare și urmărire.

Având în vedere, că deciziunea alăcată cu recurs, a Tribunalului, violează aceeași dispoziție legală a procedurii penale,

Curtea

din aceste motive a trebuit să admită recursul și anulând citațiile la desbaterea directă, să îndrume Tribunalul, ca acesta să trimită parchetului denunțul pentru cele legale. (Dec. N. P. II 544/928. Curtea de Apel Cluj, S. II.)

Notă. Pentru prima oară dela aplicarea procedurii penale române în Ardeal — 1 Sept. 1925, Curtea de apel din Cluj S. II, soluționează negativ dreptul părții vătămate de a se adresa direct instanței de judecată stabilind astfel jurisprudența, că art. 61, al. II, pr. p. română n'are aplicare în Ardeal. Conform acestei soluțiuni ar urma, ca toate apelurile contra hotărârilor penale pronunțate de tribunale, când au fost sesizate direct cu plângerile părților vătămate să fie anulate și astfel de procese penale să fie reluate trecându-le prin filiera judecătorului de instrucție etc. etc. Ce se face cu astfel de sentințe definitive, și executate sau executat?

Din acest punct de vedere mai ales chestiunea prezintă o mare importanță, căci e vorba de neaplicarea unei legi unificate și votată ca atare de corpurile legiuitoare. Combaterea temel pe care se pune Curtea de apel după cum reesă din motivarea ce publicăm, a fost făcută printr'un articol detaliat publicat în Nr. 16, 17, 18 din „Ardealul Juridic” din 15 Sept., 1 și 15 Octomvrie 1928 sub semnătura dlui Consilier de Curte Th. Tănăsescu. Ne referim, la acel articol în ce privește argumentarea juridică a dreptului de sesizare directă a părții vătămate cu următorul adaus:

Toate circularele ministeriale explicative cât și mai ales expunerea de motive a legiuitorului — relativ la înțelesul art. 315 a legii de org. judecătorească — prin care text se introduce și în Ardeal o parte din pr. penală română, sunt categorice în sensul că se extind în Ardeal toate textele cuprinse în Cap. V, Car-

tea I, din pr. penală română adică articolele: 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 etc. până la 88. Dacă e așa cum se poate argumenta sau mai bine zis motiva ne aplicarea art. 61 al. II pr. p.? De ce art. 61, al. I, pr. p. se aplică după părerea Curții, iar art. 61, al. II, pr. p. r. nu? Acest text în copriusul următor:

„Plângerile adresate către procuror vor fi transmise de dânsul la judecătorul de instrucție, împreună cu rechizitorul său; cele adresate către ofișerul auxiliari de poliție, trimise de aceștia la procuror, care le va transmite judeului instructor iarși cu rechizitorul său

In materiile corecționale, partea vătămată va putea să se adreseze de drept la Tribunal în forma ce se va arata mai jos, poate da loc vr'un dubiu, că conține stricte reguli de sesizarea instanței, iar nu relative la judecată cum forșat pare a conchide motivarea Curții? Pentru toți cei ce aplicăm pr. penală română în Ardeal este clar, că se aplică aci toate dispozițiile relative la cercetările penale la sesizarea instanței fie ca se face de procuror prin filiera instrucției, fie de parte vătămată direct. Rămânând în vigoare în Ardeal toate dispozițiile pr. p. maghiare relativ la judecată, cu excepția judecării doară de tribunale a valabilității mandatelor de arestare — care în fond este tot o parte întregitoare a dispozițiilor procedurii preliminare. Dacă astfel stau lucrurile cum se poate argumenta, că sesizarea instanței de judecată fie de procuror, fie de partea vătămată, este act de judecată sau că nu articolele coprinse în Cap. V, Cartea I, pr. p. română au fost extinse, ci numai dispozițiile enumerate mai sus.

Socotim deci, că art. 313 din legea de org. judecătorească întregit cu exprimarea de motive a acestei legi sunt categorice și un moment nu poate fi vorba de disp. art. 137 din Constituție în acest punct de vedere, de oare ce singurul cod unificat și extins pe întreg teritoriul țării este Codul de procedură penală partea privitoare la cercetări și instrucție, el trebuie aplicat așa cum prescrie legea română de procedură și nu e permis a se amesteca texte din abrogata pr. penală maghiară (43, 276—280, 282) căci atunci se produce confuzia oprită categoric de lege.

Dar de ce refuză Curtea aplicarea numai a al. II al art. 61 pr. p. rom. și nu a întregului articol? Pentru ce procurorul care este tot parte, poate sesiza direct tribunalul, iar parte vătămată nu, ambele părți având doar drepturi egale în materie corecțională. Ce se va întâmpla când procurorul clasând o afacere penală conf. pr. p. române, iar partea vătămată ce s'a adresat tribunalului a fost îndrumată tot aceluiaș procuror? Va fi trimis dosarul instrucției? dar judele instructor nu poate proceda la facerea instrucției fără concluziile parchetului. Aceste și alte multe ipoteze ce s'ar imagina în cazul când jurisprudența de care ne ocupăm nu s'ar schimba, ar produce socotim preturbări, îngreunând represiunea. Iată de ce nădăjduim că o astfel de jurisprudență nu poate dăinui, noi aprobând părerea majorității tribunalului.

Curtea de Casație

Diurne Parlamentare. — Contencios administrativ. — Cai de atac prevăzute în legi speciale. — Neuzare. (Art. 1 legea contenciosului ad-tiv). Diurne Parlamentare. — Executare pe baza legii de urmărire. — Inadmisibilitate. (Art. 1 legea de urmărire). a) Prin normele sumare de procedură, nescrise în legea de urmărire, legiuitorul n'a avut intențiunea să închidă părțile urmărite calea unei acțiuni în contencios, întrucât prin nici un text al acelei legi el nu a prevăzut nici un fel de dispozițiune prohibitivă care să impună o atare decădere contra celui urmărit, care a omis să uzeze de calea de atac indicată de legea de urmărire.

b) Pe baza art. 1 din legea de urmărire nu se pot da în debit decât numai impozitele, taxele și veniturile rezultând din roluri, contracte sau orice titlu căruia legea îi recunoaște caracterul executării. Simplu ordin al Ministerului de Finanțe nu poate constitui un titlu legal pe baza căruia recurentul să poată fi urmărit cu legea de urmărire.

Motive: Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs și actele aflătoare la dosar, se con-

stată că intimatul Ministerul de Finanțe prin ordinul cu No. 219.217/927 a dispus ca recurentul să restituie surplusul de diurne ce a primit fără ca Parlamentul să mai fi avut legal ființă, iar în caz contrar să fie executat prin serviciul de percepere.

Având în vedere că în contra acestui ordin al Ministerului de Finanțe, intimatul făcând acțiune în contencios, Curtea de Apel prin deciziunea No. 1012/927/3, i-a resprins acțiunea, pe motiv că recurentul — reclamant nu avea deschisă calea contenciosului, contra unui asemenea ordin — după cum recurentul susține și astăzi prin singurul motiv de casare invocat prin petițiunea de recurs.

Considerând că deși legea de urmărire a prevăzut într'adevăr calea contestației la administrația financiară în termen de 10 zile dela predarea somațiunii, cu drept de apel la Tribunal, totuși această procedură nu poate fi privită decât ca fiind instituită în scopul de aduce o înlesnire celui urmărit, punându-i la dispoziție o cale de apărare mai sumară, iar nici de cum ca o resiricțiune a mijloacelor de apărare, la care o persoană urmărită poate recurge pentru a-și valorifica drepturile sale pretinse vătămate.

Considerând că prin normele sumare de procedură prescise de legea de urmărire, legiuitorul nu a avut intențiunea să închidă părții urmărită calea unei acțiuni în contencios, întrucât prin nici un text al acestei legi, el nu a prevăzut nici un fel de dispozițiune prohibitivă care să impună o atare decădere, contra acestui urmărit, care a omis să uzeze pe cale de atac indicată de legea de urmărire.

Ca astfel fiind și întrucât în speșă, Curtea de Apel numai printr'o greșită interpretare a art. 1 din legea contenciosului administrativ și o rea aplicațiune a legii de urmărire, a putut dar respinge ca inadmisibilă acțiunea în contencios făcut de recurent, motivul de recurs este în principiu admisibil.

In fond: Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. I din legea pentru contencios oricine se pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor sau a regulamentelor, poate face cerere pentru recunoșterea dreptului său la instanțele judecătorești prevăzute în lege.

Considerând că prin act administrativ de autoritate, se înțelege actul prin care autoritatea administrativă ordonă sau interzice ceva în raporturile dintre particulari, comportându-se astfel ca putere publică: ori în speșă actul emanând din partea Ministerului de Finanțe ca putere publică și cu un caracter unilateral, este evident că ne aflăm în fața unui act administrativ de autoritate, care urmează potrivit art. 13 din legea contenciosului administrativ să fie soluționat și în fond.

Considerând că potrivit art. I din legea de urmărire, nu se pot da în urmărire, decât numai impozitele, taxele și veniturile rezultând din roluri, contracte, sau orice alt titlu căruia legea îi recunoaște caracterul executoriu: ori în speșă simplul ordin al Ministerului de Finanțe nu poate constitui un titlu legal pe baza căruia recurentul să poată fi urmărit conform legii de urmărire, deoarece această lege își are aplicare numai în cazurile limitativ prevăzută în ea, așa că acțiunea în contencios fiind întemeiată, ea

urmează a fi admisă hotărându-se anularea ordinului dat în mod ilegal de Ministerul de Finanțe.

Pentru aceste motive. Curtea admite recursul. (Dec. No. 633 din 14 Iunie 1928 Cas. III.)

* * *

Lichidare. Bunuri inamice. Instanțe de judecată. Participarea Procurorului. Ordine publică. Lipsa. Valabilitate. (Art. 26 legea lichidărilor. Justificare, Legea lichidării. Abrogare. (Art. 43 legea lichidării). a) Chestia lipsei participării procurorului în instanța de lichidare este o chestie de ordine publică ce nu poate fi invocată decât de Stat.

b) Legea lichidării bunurilor a desființat în această materie procedura justificării, existentă în Transilvania.

Motive: Având în vedere că din sentința atacată cu recurs rezultă că prim președintele Tribunalului Timișoara, prin ordonanța Nr. XXV. V. 18/2 din 16 Decembrie 1926, pe baza legii lichidărilor a ordonat reșinerea și lichidarea în folosul Statului român a drepturilor și intereselor din întregul patrimoniu al Societății de cale ferată Timișoara-Modoș, reprezentat ca quantum prin 1524 acțiuni de prioritate și 595 acțiuni de folosință a 200 coroane, ori în ce mâini s'ar găsi ele actualmente, ca fiind bunuri și interese de ale resortisonșilor germani, de asemenea și a celorlalte drepturi și interese ce s'ar mai descoperi că ar aparținea acestora în afară de cele arătate mai sus;

Societatea recurentă făcând contestație și în acelaș timp și cerere de justificare contra ordonanței citate, Tribunalul Timișoara prin sentința Nr. XXV. B. 18/6—927 pres. respinge cererea de justificare ca nesusținută, inadmisibilă și neîntemeiată și în consecință respinge și contestația ca tardiv introdusă, iar Curtea de Apel Timișoara, în urma apelului făcut de societatea de cale ferată, prin sentința Nr. C. I. 2139/3—927, atacată cu recursul de față, respinge apelul și confirmă sentința Tribunalului, cu 1400 lei cheltueli de judecată;

Pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel motivează că lipsa procurorului dela desbaterea care a avut loc în fața Tribunalului, nu poate constitui un motiv temeinic pentru anularea sentinței, deoarece această lipsă nu poate fi invocată decât de Stat, în favorul cărui s'a legiferat această dispoziție, iar partea nu se poate prevala de aceasta pentru a cere cu succes anularea sentinței pentru acest motiv. În ce privește cererea de justificare, o respinge ca inadmisibilă întrucât legea din 13 Iunie 1924, care este o lege specială, nu enumără printre căile de atac și justificarea;

Având în vedere că prin motivul de casare recurenta atacă sentința Curții de Apel pentru violarea și greșita interpretare a legii lichidărilor și exces de putere, susținând că la desbaterea care a avut loc în fața Tribunalului n'a fost prezent și procurorul, în sensul art. 26 din legea citată, este parte principală, aceste afaceri fiind de ordine publică; astfel fiind, Curtea de Apel trebuia să anuleze sentința Tribunalului pentru acest motiv;

Având în vedere că deși este adevărat că la desbaterea care a avut loc înaintea Tribunalului Timișoara în ziua de 20 Aprilie 1927, procurorul, citat în repulă, nu s'a prezentat și că în conformitate cu

art. 26 aliniat penultim din legea lichidărilor, procurorul, ca parte principală, va fi prezent la toate ședințele, aceste afaceri fiind de ordine publică, totuși pe de o parte caracterul de ordine publică, dat prin legea afacerilor de ordine publică absolută, ci numai relativă, prezența procurorului fiind necesară numai pentru apărarea intereselor Statului, astfel că numai Statul, iar nu și societatea recurentă, ar putea invoca acest motiv, iar pe de altă parte această lipsă a fost acoperită înaintea instanței de apel unde pricina, în virtutea efectului devolutiv al apelului, s'a discutat din nou și unde procurorul s'a prezentat și a pus concluziuni;

Astfel fiind, motivul I de casare fiind nefondat, urmează a fi respins;

Având în vedere că prin motivul II de casare recurenta se plânde de violarea legii și exces de putere, susținând că cererea de justificare, înaintată în conformitate cu dispozițiunile procedurii civile ardelenne, este admisibilă și în procesele de lichidare, deci Curtea numai prin exces de putere și cu violarea legii i-a respins o ca inadmisibilă;

Considerând că din împrejurarea că legea lichidărilor din 13 Iunie 1923, prin care s'a introdus o procedură cu totul specială și deosebită de cea prevăzută de dreptul comun, nu a enumerat printre căile de atac prevăzute de art. 25 și următorii și cererea de justificare, nu se poate deduce că întrucât aceste texte nu prohibesc în mod expres această cale de atac, urmează că cererea de justificare trebuie să fie admisă conform normelor de procedură în vigoare, deoarece tocmai pentru a înlătura această posibilitate, legiuitorul din 1923 voind să unifice pentru toată țara procedura și normele de drept în materia lichidării bunurilor supușilor foști inamici, prin penultimul articol 43 a dispus în mod categoric că orice dispozițiuni din legi și regulamente contrarii acestei legi sunt și rămân abrogate;

Astfel fiind, Curtea de Apel nu a violat nici un text de lege și nu a comis vreun exces de putere când a respins cererea de justificare ca inadmisibilă și prin consecință și contestația ca fiind tardivă;

Că deci și acest al doilea motiv de casare fiind nefondat urmează a fi respins;

Prin respingerea motivului II de casare ca nefondat și stabilirea că contestația este tardivă, devine inutil a se mai cerceta motivul III, prin care recurenta se plânde de violarea art. 250, tratatul de pace dela Trianon, și care privește fondul afaceri;

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul. (Dec. Nr. 611 Cas. III.)

* * *

Magistrat. Punere în disponibilitate. Salar. Până când trebuie să-l primească. (Decretul 1 al Consiliului Dirigent; art. 21 normele de salarizare; l. LXV din 1912.) Conform Decretului 1 al Consiliului Dirigent și conform art. 21 al normelor salarizare s'a menținut în vigoare legea LXV din 1912, iar conform acestei legi magistrații și funcționarii în general și chiar și aceia puși în disponibilitate urmează a și

primi salariul până la stabilirea definitivă a pensiunii.

Curtea: Asupra motivului de recurs, că greșit și în mod abuziv refuză Ministerul de Justiție de a plăti recurentului retribușiunile ce a avut în ultima lună de serviciu, până la stabilirea drepturilor la pensie, deoarece el a fost pus în disponibilitate în temeiul art. 69 punctul 4 din legea de organizare judecătorească din anul 1924 și conform art. 137 din aceeași lege, el are drept la salariu până când i se va stabili pensia după anii de serviciu.

Având în vedere că din actele dela dosar și susținerile părților rezultă că recurentul, fost judecător la Oradea-Mare, a fost pus în disponibilitate pe ziua de 1 August 1924 și a fost dispensat sistându-i-se și retribușiunile; că recurentul a cerut scoaterea sa la pensie, chestiune ce însă nu s'a rezolvat încă de Ministerul finanțelor, iar până la rezolvarea cererii de pensie, a cerut Ministerului de Justiție ca să i plătească salariul; Ministerul însă prin decizia No. 32737 din 10 Aprilie 1925 refuză aceasta, pe motiv că recurentul nu a fost judecător inamovibil și deci nu intră în prevederile art. 137 din legea de organizare judecătorească din 1924.

Având în vedere că dacă recurentul nu a devenit inamovibil în puterea legii de organizare judecătorească din 1924, și că el în baza art. 142 și 69 din acea lege, a rămas și mai departe sub regimul decretului I al Consiliului Dirigent putând fi pus în disponibilitate fără a fi pus sub cercetare disciplinară, totuși drepturile lui la salariu și pensie urmează a se judeca conform dispozițiilor legale, care regulează situațiunea lui în momentul când a fost pus în disponibilitate: — și anume Decretul și „normele de salarizare” date de Consiliul Dirigent și neabrogate la punerea recurentului în disponibilitate.

Considerând că, conform Decretului 1 al Consiliului Dirigent și conform art. 21 al normelor de salarizare s'a menținut în vigoare legea LXV din 1912, iar conform acestei legi magistrării și funcționarii în general urmează a-și primi salariul până la stabilirea definitivă a pensiei.

Asfel fiind, greșit Ministerul de Justiție învoacă art. 137 din legea de organizare judecătorească din 1924, întrucât acest text se referă numai la magistrării deveniți inamovibili, iar recurentul în temeiul legilor mai sus citate, are dreptul la salariu începând dela data punerii sale în disponibilitate din 1 August 1924 și până la data stabilirii pensiei din 1 Octombrie 1925, data aplicării noii legi de pensie.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul. (Dec. No. 518—1928. Cas. III.)

• • •

Vânzare. Contract. Obligație de plată. Lemne.

Negociere ilicită. (Ordonanța Nr. 3678 din 1917 M. E. modificată prin ordonanță Nr. 3310 din 1917 a prezidenției consiliului de miniștri ungar). Război. Ungaria. Stat. Siguranța lui. Dacă au trecut în patrimoniul legislativ al României. (Decretul I al Consiliului Dirigent). Speculă ilicită. Legi de unificare. Ordonanțele ungare. Abrogare. (Dec. lege Nr. 673 din 1919; Dec. lege Nr. 2969 din 1919). a) Deși este exact că ordonanța Nr. 3478 din 1917 M. E., modificată prin ordonanța Nr. 3310 din 1918 a prezidenției consiliului de miniștri unguri, interzice negocierea articolelor de prima necesitate, cum este și lemnul, nu este mai puțin adevărat însă că aceste ordonanțe, date în temeiul legii LXIII 1912, au o vigoare limitată în timp și la sfârșitul războiului, dispozițiunile lor au trebuit să înceteze în mod automat.

b) Este cert că ordonanțele invocate fac parte din legiuirile cari privesc siguranța Statului în caz de război și prin urmare prin decretul I al Consiliului Dirigent nici nu au putut fi trecute în patrimoniul legislativ al României, pentru că în ceea ce privește măsurile de război și siguranța țării, atât internă cât externă, au intrat imediat în vigoare legiuirile Vechiului Regat.

c) Întrucât este constant că în materie de speculă ilicită a intrat în vigoare la 14 Februarie 1919, decretul lege Nr. 673 din 15 Februarie 1919, modificat prin decretul lege Nr. 969 din 11 Iulie 1919, ambele aceste legiuiri fiind legi de unificare, ele au putere asupra întregii țări și deci zisele ordonanțe ale guvernului maghiar au fost abrogate, chiar și în cazul că ar fi intrat în patrimoniul legislativ al României și chiar înainte de a fi încetat starea de război. (Dec. N. 566/928 Cas. III.)

• • •

Funcționar public. Judecător. Inlocuire. Decret. Dacă poate avea efect retroactiv. Destituire. Decret. Anulare. Reintegrare. Efecte. (Art. 8 I. pentru contenciosul administrativ.) a) Un decret de înlocuire nu și poate produce efectele la o dată anterioară publicării lui, întrucât, într'un asemenea caz, pe de o parte s'ar educe perturbări în mersul serviciului public, în ceea ce privește actele făcute în acest interval, ele fiind nule ca săvârșite de o persoană fără calitate, iar pe de alta s'ar provoca o gravă atingere a drepturilor câștigate, relativ la avantajele aferente funcțiunii.

b) Decretul de destituire odată anulat și reintegrarea în funcțiune ordonată, cel vizat are calitatea de funcționar, chiar și în cazul când nu a exercitat funcțiunea în mod efectiv, în lipsa unui post vacant, deoarece în conformitate cu art. 8 din legea pentru contenciosul administrativ, funcționarul inamovibil sau stabil legii numit, care ar obține anularea înlocuirii

sale, păstrează până la reintegrare leafa, gradul și vechimea ce avea înainte de a fi fost înlocuit. (Dec. N. 678—928 Cas. III.)

Lege. Aplicațiune în timp. Retroactivitate. (Art. 5 c. civ.) În ce cazuri există. Ordine publică. Raporturi private. Mine. Legea nouă. Expropriere. Despăgubiri. Art. 66. Dacă se aplică cu efect retroactiv. Arbitri. Onorarii. Cine trebuie să le suporte. (Art. 66 al 2 noua lege a minelor; deciziunea Nr. 73691—925 a Ministerului de industrie și comerț.) a) Potrivit principiului general de drept înscris în dispozițiunea art. 5 c. civ. a., legea nu are putere retroactivă, ea dispunând numai pentru viitor, iar acest principiu nu se poate înlătura decât în mod excepțional când prin noua lege se dispune în mod expres că dispozițiunile legii au efect retroactiv.

b) Prin excepție dela acest principiu al retroactivității legilor, acelea privitoare la raporturi de ordine publică sunt prin natura lor retroactive în sensul că ele nu îngăduie ca împotriva reglementării noi să se opună interese și aptitudini individuale pe cari legea veche le recunoscuse, între aceste legi intrând și cele privitoare la procedura în materie de raporturi private cu următoarele două excepțiuni: una privitoare la actele de procedură deja îndeplinite și la mijloacele de dovadă deja admise într'un proces și celelalte privitoare la termenele de atac.

c) Prin dispozițiunile art. 66 din noua lege a minelor, care prin al. 2 determină suma despăgubirilor ce urmează să se acorde pentru expropriere, nu se arată că această dispozițiune se aplică cu efect retroactiv și în privința expropriierilor cerute și aprobate sub regimul vechii legi a minelor.

d) Conform art. 66 al. 2 din noua lege minieră, toate cheltuielile necesitate de procedura fixării despăgubirilor sunt în sarcina concesionarului, iar prin aceasta înțelegându-se în mod neîndoișos și onorariile membrilor comisiei de arbitri înseamnă că urmează a nu mai fi avute în vedere deciziunile Ministerului de industrie și comerț cari ar fi determinat o altă modalitate de suportare a acestor onorarii. (Dec. N. 108—928 Cas. II.)

Divorț. — Apel. Legea pentru accelerarea judecăților. Dacă își găsește aplicațiunea. (Art. 35 l. de accelerare). Deși în materie de divorț s'a instituit o procedură specială prevăzută de codul civil, totuși întrucât ea nu cuprinde nici o dispozițiune cu privire la forma și mențiunile petițiunii de apel, așa că anterior legii de accelerare această procedură se complectea cu dispozițiunile dreptului comun, urmează, că astfel cererea de apel trebuie să conțină indicațiunile arătate de art. 35 din legea de accelerare. (Dec. Nr. 74/928 Cas. II.)

Cambie. Locul emisiunii. Locul plății. Dacă trebuie să difere. (Art. 5 l. cambială). — *Cambie. Emitent. Gir. (Art. 9 l. cambială).* Întrucât în cauză intimata emitență nu s'a desemnat pe sine ca tras, urmează, că nu era nevoie ca locul plății să difere geograficește de locul emiterii cambiilor, fiindcă accepțiunile cambiilor în litigiu sunt înșși părții, ozi recurenți.

Art. 9 din legea cambială prevede, că o cambie se poate transmite prin gir în mod valabil și emitențului. (Nr. 592/928 Cas. III.)

Rechizițiuni. Actele prin care se dispun. Dacă pot fi atacate pe calea contenciosului administrativ. Soluțiune afirmativă. (Art. 1 l. pentru contenciosul administrativ). Rechizițiunile sunt simple măsuri administrative pe cari puterea executivă le săvârșește prin organele sale în anume cazuri, condițiuni și forme specificate de lege; ca atare, ele nu pot fi considerate nici ca acte de guvernământ, pentru că asemenea acte sunt în afară de prevederile legii și nici ca acte de jurisdicțiune, deoarece organele cari le săvârșesc — Comisiunea mixtă de rechizițiuni și Ministerul de interne în ultimul resort — nu sunt organe judecătorești, ci organe administrative — actele de rechizițiuni sunt acte administrative de autoritate și pot fi deci atacate pe calea contenciosului administrativ. (Dec. Nr. 642/928 Cas. III.)

Curtea de Casație. — Decizie. Revizuire. Dacă e admisibilă. — În conformitate cu noua lege organică a Inaltei Curți din 1 Ianuarie 1926 cererile de revizuire nu sunt admisibile dacă ele sunt îndreptate împotriva deciziunilor acestei Curți. — Motive: Asupra inadmisibilității cererei de revizuire făcută de Constantin Polihroniade pentru revizuirea deciziunii acestei Inalte Curți de Casație Secția III-a cu Nr. 57/928, prin care s'a respins ca nefondat recursul făcut contra deciziei Curții de apel București Secția I a cu Nr. 159 din 18 Mai 1927, dată în proces cu Ministerul comunicațiilor.

Având în vedere, că în conformitate cu noua lege organică a Inaltei Curți, din 1 Ianuarie 1926, sub imperiul căreia s'a pronunțat decizia acestei Secțiuni cu Nr. 576/926, cererile de revizuire nu sunt admisibile dacă ele sunt îndreptate în contra hotărârilor Curții de Casație.

Considerând, că deși după vechea lege a Curții de Casație hotărârile date de această înaltă instanță în materie de contencios administrativ — erau supuse revizuirii, totuși întrucât în speță este vorba de revizuirea unei hotărâri dată de Curtea de Casație, sub regimul noii legi, ca instanță de casare, când această înaltă Curte nu mai judecă în fond, cererea de revizuire este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire. (Dec. Nr. 329/928, Cas. J. III.)

Contencios administrativ. Notar public. Numire. Condițiuni de capacitate. Forme. Dacă sunt și ele esențiale. (Art. 1, l. VII din 1886; art. 6, l. XXXV din 1874.)

Din nici un text de lege nu rezultă că legiuitorul a înțeles să considere substanțiale numai condițiunile referitoare la capacitatea solicitantului, iar nu și pe acelea privitoare la formalitatea numirii, ci din contra, înglobându-le în acelaș capitol al legii XXXV din 1874, a arătat că înțelege să le socotească esențiale atât pe cele dintâi cât și pe cele din urmă în legătură cu formalitățile pe cari ministerul de justiție trebuie să le fie în seamă la complectarea posturilor de notar public. Motive, Asupra motivului de recurs, prin care

recurentul, ministerul de justiție, susține, că numai cu violare art. 5, 6 și următorii din legea XXXV 1874 — legea notarilor publici — Curtea de apel a admis acțiunea în contencios a intimatului dr. Ioan Oltean, anulând decizia No. 49782 din 28 Iunie 1927 a ministerului de justiție.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs se constată că ministerul de justiție prin decizia No. 49782 din 28 Iunie 1927, a anulat numirea de notar public în Turda a intimatului dr. Ioan Olteanu pentru motivul că nu s'a ținut concursul și nu s'a luat avizul baroului notarilor publici, astfel cum prevede art. 6 din legea notarilor publici.

Că în contra deciziunii de mai sus a ministerului de justiție dr. Ioan Olteanu a făcut acțiune în contencios, susținând că anularea numirii sale s'a făcut cu călcarea legii, deoarece concursul și avizul baroului notarilor publici nu sunt condițiuni esențiale pentru valabilitatea numirii și că în orice caz numirea odată făcută prin deciziunea No. 40196 din 31 Mai 1927 a aceluiaș minister, această numire și-a produs efectele și valabilitatea sau nevalabilitatea ei nu o poate pronunța ministerul, ci instanța disciplinară.

Având în vedere că Curtea de apel deși constată în fapt că numirea intimatului în postul de notar public s'a făcut fără avizul baroului notarilor publici și fără ținerea concursului între mai mulți solicitanți, totuși anulează deciziunea ministerului de justiție, atacată în contencios pe motiv că dispozițiunile art. 6 din legea notarilor publici referitoare la avizul baroului și la concurs nu sunt dispozițiuni cu caracter substanțial, de natură ca în cazul nesatisfacerii lor să se poată anula o numire făcută în persoana aceleia care întrunește toate condițiunile de capacitate pentru postul de notar public.

Având în vedere că art. 1 din legea VII, 1786, care a abrogat art. 2 din legea XXXV 1874, arată că sunt condițiunile de capacitate (plenitudinea drepturilor civile, cunoștința perfectă a limbii oficiale a Statului, examenul de capacitate pentru avocați și magistrați) pe cari trebuie să le întrunească cineva pentru a putea fi numit notar public.

Având în vedere că legiuitorul, în acelaș capitol, în art. 6 al legii XXXV, 1874, arată și formele ce trebuiesc ținute (concurs și avizul baroului notarilor publici) pentru ca solicitantul ce întrunește condițiile generale de capacitate, să poată fi numit în postul de notar public.

Considerând că din nici un text de lege nu rezultă că legiuitorul a înțeles să considere substanțiale numai condițiunile referitoare la capacitatea solicitantului, iar nu și cele privitoare la formalitatea numirii, ci din contră înglobându-le în acelaș capitol a înțeles să le considere esențiale atât condițiunile referitoare la capacitatea solicitantului cât și formalitățile ce trebuiesc ținute de ministerul justiției cu ocaziunea complectării postului de notar public.

Asfel fiind, Curtea de apel hotărând că numai condițiunile referitoare la capacitatea celui ce solicită un post de notar public sunt substanțiale, a făcut o greșită interpretare a art. 6 din legea XXXV, 1874, așa să motivul de recurs fiind fondat urmează a fi admis.

In fond: Având în vedere că Curtea de apel constată în fapt că ministerul de justiție prin deci-

ziunea No. 40196 din 31 Mai 1927 a numit în postul de notar public la Turda pe dr. I. Oltean fără a fi cerut în prealabil avizul baroului notarilor publici și fără a fi ținut concurs după cum prevede art. 6 din legea XXXV, 1874.

Având în vedere că această deciziune a ministerului de justiție a fost dată cu înlăturarea completă a unor formalități prevăzute de lege în mod imperativ, ministerul de justiție prin deciziunea No. 49782—927, atacată în contencios, a putut să revină asupra acestei deciziuni și să anuleze numirea intimatului dr. I. Oltean.

Că deci, recursul fiind fondat urmează a fi admis, în fond, respingând acțiunea în contencios a intimatului ca nefondată.

Pentru aceste motive Curtea admite recursul. (Dec. 212 din 3 Martie 1928 Cas. III.)

Impuneri fiscale. — Materie minieră. — Recurs. — Instanța competențe. (Art. 122, 125, 126 l. minelor; art. 31 par. 2 lit. e l. Curții de Casație; art. 2 l. de organizare judecătorească). Deși prin dispozițiunile art. 31 par. 2 lit. e, din legea sa organică, Inalta Curte are o competență generală în ceea ce privește litigiile de natură minieră, totuși dispozițiunile art. 2 din legea pentru organizarea judecătorească dă în atribuțiunea exclusivă a Curților de Apel ca instanțe de casare, toate recursurile relative la impuneri fiscale. (Dec. No. 50/928 Cas. II.)

Rechizițiuni. — Imobil deținut pe baza unei asemenea măsuri. — Beneficiar. — Asimilarea cu un locatar. — Evacuare. (Art. 26 l. chirilor 1924). Ministerul de Interne. — Dacă mai are competența să se ocupe de situațiunea locatarilor deveniți chiriași prin rechiziție. — Soluțiune negativă. a) Art. 23 din legea chirilor din 1924 tranșând în mod definitiv situațiunea locatarilor cari dețin un imobil în baza unei măsuri de rechiziție, dispune imperativ că proprietarul unui imobil nu poate evacua pe chiriașul apartamentului obținut prin rechiziție decât atunci când locatarul a încetat de a mai exercita funcțiunea sau însărcinările oficiale pe temeiul cărora i s'a făcut atribuirea casei sau a apartamentului rechiziționat.

b) În urma acestor dispozițiuni, chestiunea rechizițiilor în ființă fiind definitiv tranșată prin legea chirilor, ministerul de interne nu mai are absolut nici o calitate sau competență de a se ocupa de situațiunea legală a locatarilor deveniți chiriași prin rechiziție, deoarece sus menționata lege asimilând pe chiriașii cu locuința dobândită prin rechizițiune, chiriașilor cu contracte de închiriere, această categorie de locatari nu poate fi evacuată în alte condițiuni și după alte norme decât acelea special arătate de legea excepțională a chirilor. (Dec. No. 299/928 Cas. III.)

Contencios administrativ. — Act administrativ de autoritate. — Act de gestiune. — Definiție. (Art. 1 l. conf. administrativ). Prin act administrativ de autoritate, de competența instanțelor de contencios administrativ, se înțelege actul făcut de administrație ca autoritate publică, iar prin act de gestiune care nu poate fi supus instanței de contencios ci jurisdicțiuni

de drept comun sau controlului erarhic, se înțelege actul pe care administrația îl face ca persoană juridică, cu drept de dispozițiune sau administrare asupra patrimoniului ei. (Dec. No. 450/1928 Cas. III.)

• • •

Funcționar public. Demisionare. Nepublicarea decretului în monitor. Acțiune în contencios. Termen. (Art. 4 legea contenciosului administrativ.) Un funcționar public, stabil sau inamovibil, considerat de autoritate ca demisionat, are termen de 30 zile de a ataca ordinul acesta în contencios. Acest termen curge dela data publicării decretului în „Monitorul Oficial” sau de când funcționarul a luat cunoștință pe altă cale de acest decret. (Dec. N. 783—928 Cas. III.)

• • •

Contencios administrativ. Concesiune de transport. Acordare intituitu, personae. Arendare. Anulare. (Art. 12 Nr. 44 legea XVII-1884, art. 1 legea contenciosului administrativ.) Concesiunile de transport în Brașov se dau intuitu personae și ele nu pot fi arendate altor persoane decât sub pedeapsa anulării concesiunii.

Motive. Asupra motivului I și V de recurs.

I. „Violarea art. 1 din legea contenciosului administrativ. În adevăr textul acestei legi este precis și categoric în sensul că se pot plânde cei ce ar fi vătămați „printr'un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor”;

Or, nu s'a putut invoca înaintea Curții și nici Curtea în deciziunea sa nu arată nici un text de lege și nu face mențiunea nici vreunui regulament care să fi fost călcat și nesocotit de către Municipiul Brașov sau Ministerul de interne prin ordonanțele sus arătate.

Așa fiind, Curtea numai cu călcarea articolului de mai sus și cu vădit exces de putere a primit acțiunea în contencios a dlor Decei și Blaga, ce trebuia respinsă ca rău introdusă.

V. Exces de putere, violarea art. 10, 12 și 44 din legea XVII industrială ardeleană din 1884.

Textele de mai sus sunt clare și precise în sensul că aceste concesiuni se dau numai persoanelor demne de încredere. Rezultă dar de aci că, concesiunea acordată este dată în vederea persoanei concesionarului și că deci acesta nu poate arenda unei alte persoane de cât numai cu autorizația prealabilă a autorității.

Or, am făcut dovada că lucrul nu este contestat de reclamanți, că dlor au transmis concesiunea de transporturi la alte persoane. În asemenea condițiuni aceasă concesiune este nulă și anulează și concesiunea acordată.

Or, Curtea, cu violarea textelor în chestiune și cu exces de putere a trecut peste acest considerent.

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs și actele aflate la dosar, rezultă că deși Curtea de Apel constată în fapt că intimații concesionari au arendat concesiunea lor exclusivă pentru punerea în circulație pe teritoriul orașului Brașov a unui număr limitat de 8 autobuse de persoane, totuși aceasă instanță a declarat ca ilegală deciziunea Municipiului Brașov cu Nr. 3234—927, prin care a retras concesiunea de circulațiune acordată intimaților, pe motiv că autorizațiunea de exploatare exclusivă nu

se dă concesionarilor, „intuitu personae”, ci numai în scopul principal ca orașul să aibă, datorită înfăptuirii sale, un mijloc de transport mai rapid și eficient pentru majoritatea populației nevoiașe dela periferie.

Considerând că art. 12 din legea XVII industrială din 1884, în vigoare în Ardeal, prevede că în caz de transport concesiunile pot să fie condiționate pe cale de regulament municipal la un anumit număr de vehicule și că totdeauna concesiunile sunt condiționate de încrederea ce autoritatea administrativă o are față de persoana care îi solicită o atare concesiune.

Considerând că art. 44 din aceeași lege stabilind normele după care aceste concesiuni de transport de persoane trebuiesc să fie exploatare, dispune categoric că ele nu pot niciodată să fie exploatare prin arendă;

Considerând că potrivit art. 1 din legea contenciosului administrativ, particularii nu se pot pretinde vătămați în drepturile lor printr'un act administrativ de autoritate, decât dacă acest act este în vigoare la data intențării acțiunii în contencios;

Că, în speță însă, întrucât în fapt este constant că intimații au arendat concesiunea exclusivă de transport, Curtea de Apel numai printr'o greșită aplicațiune a art. 1 din legea contenciosului administrativ și cu violarea art. 12 și 44 din legea industrială ardeleană a putut anula deciziunea de retragerea concesiunii, astfel că motivele I și V sunt întemeiate și recursul urmează a fi admis, iar în fond să se decidă respingerea acțiunii în contencios făcută de intimați, fiind inutil a se mai discuta celelalte motive de casare;

Pentru aceste motive Curtea admite recursul. (Dec. Nr 787 Cas. III.)

• • •

Spor. Funcțioari judecătorești. Cum are a fi plătit? (Art. 2 legea din M. Of. 175 din 10 Aug. 1927; Decizia M. Justiției Nr. 46030/1927 și 53151/1927; art. unic al legii din 4 Aprilie 1928 M. Of. din 8 Mai 1928.) Funcționarilor judecătorești nu li se acordă sporurile prevăzute prin legea armonizării și menținute o clipă prin decizia Ministerului Justiției Nr. 46030/1927, deoarece au fost reduse prin decizia Nr. 53151/1927, confirmate prin legea din 4 Aprilie 1928.

Motive: Asupra motivului II de recurs: „Violarea art. 1 din legea pentru contenciosul administrativ, în sensul că ordinul circular atacat nu s'a făcut cu călcarea de lege, condiție esențială a procesului în contencios.

Curtea de fond, pentru a ajunge la concluzia în drept pe urma căreia a admis acțiunea reclamanților, constată că ordinul atacat este contrar legii promulgată la 2 August 1927, lege care menține expres dispozițiile ordinului Nr. 46032 din 18 Iunie 1927.

Abstracție făcând dela faptul că, din legea dela 2 August rezultă clar că intențiunea legiuitorului a fost menținerea legii de armonizare numai în ce privește sporurile de leafă convenite armatei și magistratilor, iar nu și personalului instanțelor judecătorești, deci invocarea ordinului Nr. 46032/1927 fără restricțiune intenționată constituie o simplă inadvertență din partea legiuitorului, dar este greșită constatarea

Curții de fond, deoarece ordinul atacat cu acțiune este datat la 12 Iulie 1927, deci anterior legii din 2 August 1927, din care motiv nu putea fi dat cu călcarea acestei legi, chiar în ipoteza că actul ar putea fi considerat ca fiind un act administrativ de autoritate, ceiace conform celor expuse nu este cazul.

Considerând, că ordinul atacat a fost dat în baza ordinului circular al Ministerului de finanțe, în executarea acestuia, îi lipsește criteriul esențial pentru a putea fi atacată în contencios ilegalitatea.

Având în vedere, că art. 2 din legea pentru rectificarea bugetului general al Statului pe exercițiul 1927 și pentru plata sporurilor destinate îmbunătățirii situației materiale a funcționarilor publici, — publicată în Monitorul Oficial Nr. 175 din 10 August 1927, — prevede, că dispozițiile din legea de armonizare a salariilor, trebuiesc să fie luate numai drept norme pentru stabilirea sporurilor ce se vor da funcționarilor publici:

Considerând, că printr'un al doilea alineat, textul articolului de mai sus completând dispozițiile cu privire la repartizarea sporurilor, adăugă, că totalitatea acestor sporuri se fixează pentru bugetul anului 1927 la suma de 2.000.000.000 lei, care se vor distribui dela 1 Mai 1927, după instrucțiunile ce se vor trimite de Ministerul de finanțe, cu avizul comisiei de armonizării salariilor și cu aprobarea consiliului de miniștri; că din legea armonizării salariilor, pe care o suspendă în celelalte dispoziții ale ei, menține în totul deciziunea Ministerului de Justiție cu Nr. 46030 din 18 Iunie 1927, publicată în Monitorul Oficial cu Nr. 133 din 19 Iunie 1927, prin care s'au alocat sporuri atât magistraților cât și funcționarilor judecătorești;

Considerând, că din deciziunea atacată cu recurs și actele aflate la dosar, în speță se constată, că ministrul, prin deciziunea cu Nr. 53151 din 12 Iulie 1927, interpretând în urma intervenției și instrucțiilor primite dela Ministerul de finanțe prin adresă Nr. 170735 din 2 Iulie 1927 cu privire la deciziunea sa anterioară cu Nr. 46030, a redus, în ceea ce privește pe funcționarii judecătorești deciziune pe care însă Curtea de Apel prin hotărârea atacată cu recurs a anulat-o, ca fiind lipsită de orice bază legală;

Considerând că atât în fața Curții de Apel cât și în instanța de recurs, intimatul, prin întâmpinările depuse la dosar, a combătut interpretarea dată de Ministerul de Justiție la 10 August 1927, cu privire la sfera de aplicațiune a deciziunii No. 46030/1927, susținând că aceasta interpretare este contrară dispozițiilor art. 2 din menționata lege, al cărui text este categoric în sensul că sporurile acordate magistraților trebuiesc extinse și asupra funcționarilor judecătorești, extindere contestată azi de Ministerul de Justiție prin motivul de casare formulat;

Considerând însă că prin legea din 4 Aprilie 1928, publicată în Monitorul Oficial din 8 Mai 1928, votată posterior legii din 10 August 1927, cu privire la normele distribuirii sporurilor din creditul de 2.000.000.000 lei afectat în acest scop, printr'un articol unic a clarificat sensul și cuprinsul deciziunii cu No. 46030 din 1927, din legea din 10 August 1927,

arătând în mod expres că numărul acestei deciziuni se rectifică cu numărul deciziunii 53151 din 12 Iulie 1927, prin care Ministerul de Justiție a hotărât reducerea sporurilor alocate, numai pentru funcționarii judecătorești;

Că în asemenea condițiuni, întrucât Curtea de de Apel numai prin exces de putere a putut dar anula și declara ca fără nici o bază legală deciziunea prin care Ministerul de Justiție a dispus reducerea sporurilor funcționarilor judecătorești, motivul de casare este fondat iar recursul cătă a fi admis, urmând ca în fond să se decidă respingerea acțiunii întentate de intimatul reclamant, fără a se mai discuta și primul motiv, la care de altfel recurentul a și renunțat;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul făcut de Ministerul de Justiție. (Deciziunea No 668/1928)

• • •

Recurs. — Contestație. — Procedură rău îndeplinită. — Admisibilitate. Este admisibilă contestația la o decizie dată în lipsă, când recurentul a fost citat pentru ora 12 și recursul s'a judecat la ora 9 dimineața. Curtea: Asupra contestației făcute de Oberschlesische Holzindustrie a. g., prin care cere anularea deciziunii acestei Inalte Curți No. 82/1927 pe motiv că, deși a fost citată pentru ziua de 21 Octombrie 1927 ora 12, totuși recursul a fost judecat la ora 9, în complexul de dimineață, când recursul a fost respins ca nesusținut;

Având în vedere că din adeverința de primire anexată la dosar se constată că recurenta a fost citată pentru ziua de 21 Octombrie 1927 ora 12, iar recursul a fost judecat în aceeași zi la ora 9, în complexul de dimineață, când, în lipsa recurentei, a fost respins ca nesusținut, prin decizia No. 82 din 21 Octombrie 1927, a cărei anulare se cere.

Că din cele mai sus expuse se constată că recursul a fost respins ca nesusținut fără a se putea imputa vre-o neglijență recurentei, care era citată pentru ora 12, deci contestația fiind fondată urmează a fi admisă;

Pentru aceste motive Curtea admite contestația. Anulează decizia acestei Inalte Curți. (Deciziunea No. 170 din 23 Februarie 1928. Cas. III.)

• • •

Omiterea termenului de înfățișare. Incheiere pentru retractarea citațiunii. Nu constituie o hotărâre de desesizarea instanței. În caz de casare, pricina se trimite pentru judecare în fond la o instanță de acelaș grad. Din dispozițiile § 439 pr. civ. Ardeal, rezultă că dacă prima instanță pentru omiterea termenului de înfățișare de către reclamant, a dispus retractarea citațiunii, încheierea dată în acest sens nu constituie o hotărâre desăvârșită de desesizarea instanței, căci

reclamantul poate cere în termen de 15 zile repetirea citațiunii sau poate porni un nou proces, la aceeași instanță, de unde mai urmează că prima instanță n'a fost epuizată pentru el astfel că, încheerea dată fiind atacată cu recurs, instanța următoare casând încheerea, este obligată a trimite afacerea pentru judecarea ei în fond căci astfel s'ar răpi un grad de jurisdicțiune.

Prin urmare, în speță, Tribunalul Brașov scoțând din vigoare încheerea dată de judecătorie, prin care greșit a dispus retractarea citațiunii pentru omiterea termenului de înfățișare a reclamantei, conform celor expuse, era obligat a trimite afacerea judecătorei pentru judecarea fondului ei, ceiace n'a făcut și deci sentința fiind dată cu violarea normelor de drept formal, ea urmează a fi casată restituind dosarul Tribunalului cu îndrumarea că, după reformarea încheerii judecătorei prin care greșit s'a dispus retractarea citațiunii, să trimită afacerea la judecătoria respectivă, pentru a judeca în fond. (Cas. I, dec. 262 din 7 Februarie 1928.)

INFORMAȚIUNI

Duminecă, 14 Octombrie a avut loc la cimitirul Belu din București comemorarea a împlinirii de 6 luni de la moartea colaboratorului revistei noastre *Corneliu Botez* fost consilier la Inalta Curte de Casație, mare juriconsult și neîntrecut scriitor juridic.

Cu aceeași ocazie s'a sfințit pe mormântul numitului jurist și magistrat un impozant monument simbolic în bronz, ce reprezintă un scaun gol având așezat pe el roba, toga, cărți și o pană frântă. Au luat parte reprezentanți ai Curții de Casație în fruntea cu primul președinte și președinții de secție, ministerul de justiție, delegații comitetului de inițiativa în frunte cu dl Gr. L. Trancu-Iași fost ministru, Uniunea Avocaților și Baroul de Ilfov. Cu toții au evidențiat printr-o cuvântare ducătoare pierderea ce a încercat-o justiția română prin dispariția lui *Corneliu Botez*. Dăm mai jos impresiunea cuvântare ținută de dl prodecan *Trăian Alexandrescu* avocat și fost magistrat în numele baroului de Ilfov:

„Prea Onorată Doamnă, Dinstinsă și pioasă Adunare, Golul simbolic, și atât de trist, din fotoliul ce înfățișează monumentul lui *Corneliu Botez*, est, și mai adânc și mai dureros, în sufletele noastre.

Se pare că simțim cu toții apropierea și chemarea ființei lui, care plutește nevăzută în jurul nostru.

Se pare că-l așteptăm să vină și să se reaseze în jilful, în care a stat cu atâta demnitate, ca exponent strălucit și rar al Justiției neprihănite și al Cugețării juridice.

Azi, mai mult ca oricând, ne dăm seama că prin moartea lui *Corneliu Botez* am pierdut una din pozoabele cele mai alese ale Magistraturei și Științei Dreptului românesc.

Sunt morți, pe care îi uităm curând. Sunt, însă, alții pe care îi jelim și mai dureros din perspectiva

depărțării timpului.

Vremea în loc să aline sufletele, accentuează, și mai puternic durerea. Pe *Corneliu Botez* îl plângem tot mai mult.

Il plângem tot mai mult, pentru că el ar fi fost un noroc dacă mai putea servi încă, ca o lecție, vie și folositoare pentru acei cari și-au pus pe umerii lor sarcina grea, nespuse de grea de a servi în Templul Dreptății.

Trăit în mijlocul cărților, cărturar prin temperament, viața lui a fost, ea însăși, o carte, frumoasă, bună și folositoare.

Acei, care își vor da osteneala s'o cunoască, vor avea prilejul să învețe mult.

Vor învăța și de sigur vor reține, că *Delicatețea* este pentru elementele de elită ale Magistraturei o trebuință sufletească, tot atât de puternică și imperativă ca și *Justiția*.

Vor învăța și vor cunoaște, cât este de sfântă, de mare și de complexă misiunea judecătorului, și se vor întreba, de sigur, neliniștiți, împreună cu poetul:

Quel juste est assez Dieu pour rendre la justice?

Vor evita intoleranța, această formă drastică, nechibzuită și odioasă a arbitrajului și se vor sili, printr'o atitudine senină și printr'o muncă conștientă, să lupte pentru cucerirea Idealului de justiție, adică pentru deslegarea nepărtinitoare a conflictelor patrimoniale și morale, pe cari, fatal, le produce între oameni mecanismul vieții sociale.

În clipele acestea, solemne și dureroase, când îi cinșim și evocăm memoria, sunt absolut sigur că ochii lui blânzi și prietenoși ne privesc din Ceruri.

Și dacă legile, inflexibile și nepătrunse ale Eternității i-ar îngădui, o clipă numai, ragazul să apară pe fotoliul, părăsit atât de curând și atât de tragic, glasul lui ne-ar spune tuturora:

Trecători și figuranți de o clipă pe scena vieții, existența voastră nu capătă un înțeles și o justificare morală și nu reprezintă o reală valoare, de cât în măsura în care ați luptat și ați suferit pentru mai multă Dreptate și pentru mai multă Fericire pe lume.

Prin glasul meu îndurerat, Baroul de Ilfov, legat de Magistratură printr'o dragoste și considerațiune nedezmințită cât și revista *Curierul Judiciar*, la care *Corneliu Botez* a fost unul dintre cei mai activi, mai devotați și fecunzi colaboratori, se înclină cu pietate în fața memoriei aceluia, care a plecat pe drumul Vecinției, întovărășit de durerea și de lacrimile noastre“.

• • •

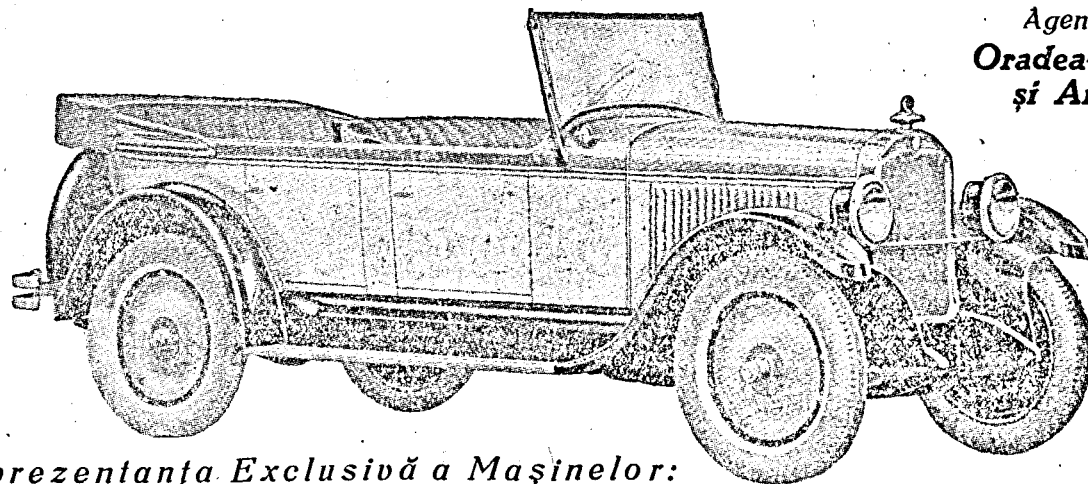
De la Consiliul legislativ. A apărut din Tomul V. partea II-a, colecțiunea de legi și regulamente pe 1927, cuprinzând totalitatea regulamentelor publicate în Monitorul Oficial dela 1 Ianuarie la 31 Decembrie 1927. Menționăm în revista Dvs. apariția acestei lucrări.

Volumul se află de vânzare la Consiliul Legislativ, Str. Luterană No. 21.

Prețul unui volum este de 150 lei.

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinelor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

in permanență stoc

JILESCU

CLUJ

STRADA REGINA MARIA

16

Automobile
Accesorii
Uleiuri
Autogarage
Cauciucuri
Benzină

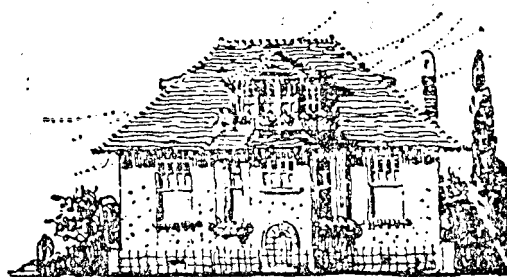
TELEFON.
7-63

»FENIX«

Societate Anonimă
Română de Asigurări

București

Str. Bis. Enei Nr. 10

Oferă asigurări populare de capitalizare
pe 10 și 15 ani combinate cu construcțiuni
de case plătibile în rate timp de 20 ani.

Ce caută
agenți serioși, în Ardeal, contra
comision.